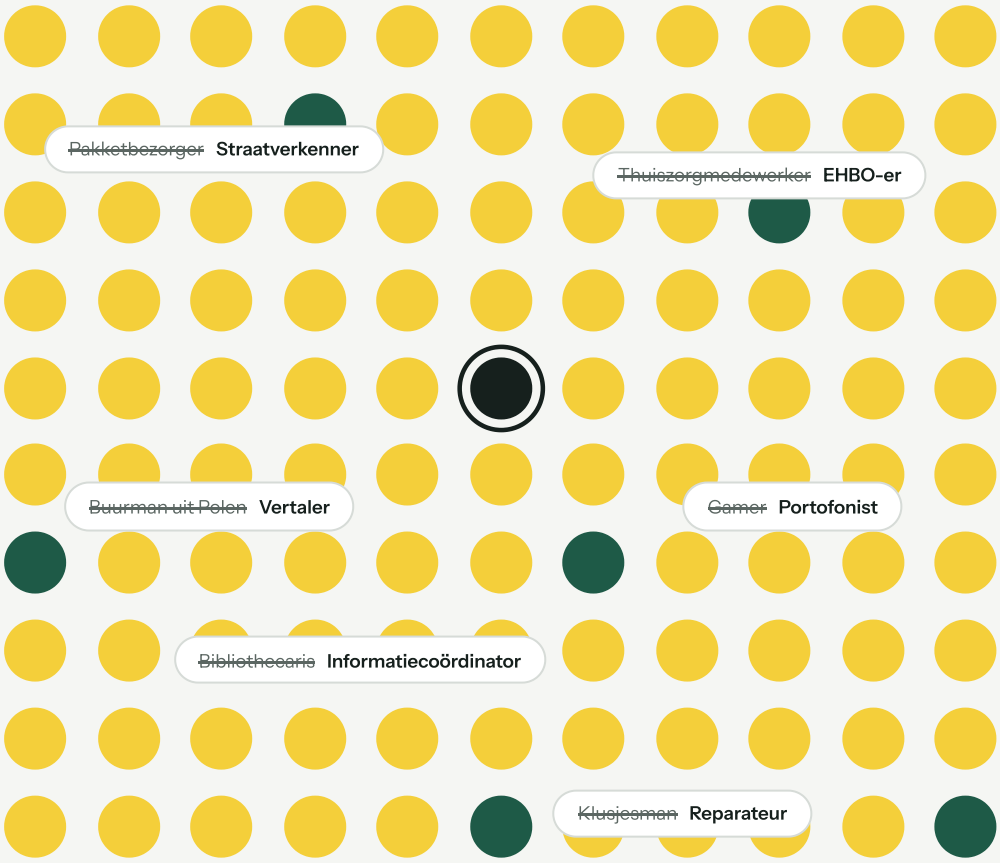
NOODSTEUNPUNTEN · VOOR GEMEENTEN

Een noodsteunpunt draait op mensen.

Waar staan wij, wat weten wij al en waar begint u? De nieuwste bevindingen, documentatie en praktijkvoorbeelden uit binnen- en buitenland, samengevat in vier pagina's.

> **Er gebeurt veel. Om u overzicht te geven, brengen wij de nieuwste inzichten samen op één plek.**



Denk vooruit

Sluit aan op **Denk vooruit**, de landelijke campagne van de Rijksoverheid: 72 uur zelf- en samenredzaam. Het noodsteunpunt is de plek waar dat samen gebeurt.

~70
gemeenten doen in 2026 mee aan de landelijke pilot noodsteunpunten

25
veiligheidsregio's, allemaal vertegenwoordigd in de pilot

342
gemeenten in Nederland die stap voor stap volgen

Veel is nog onduidelijk. Juist daarom is dit het moment.

Wie bij een gemeente met noodsteunpunten aan de slag gaat, herkent het waarschijnlijk: de opdracht is helder, maar de invulling niet. Wat moet een noodsteunpunt kunnen? Wie bemenst het? Waar begint u? Ook landelijk krijgt het concept nog vorm. Dat er nu aandacht voor is, is goed: het is een van de belangrijkste stappen om onze wijken weerbaarder te maken.

De achtergrond

Geopolitieke spanningen, klimaatextremen en een kwetsbaarder stroomnet maken langdurige uitval van voorzieningen realistischer. De overheid vraagt inwoners voorbereid te zijn op 72 uur zonder stroom, water of internet. In die eerste dagen zijn mensen vooral op elkaar aangewezen.

Het kabinet heeft bij de Voorjaarsnota 2025 geld vrijgemaakt voor weerbaarheid. Een belangrijk onderdeel is een landelijk netwerk van lokale noodsteunpunten en regionale coördinatiepunten.

Wat de overheid voor ogen heeft

Noodsteunpunt (gemeente): een fysieke plek in de wijk waar inwoners informatie en hulp krijgen als voorzieningen uitvallen.

Coördinatiepunt (veiligheidsregio): ondersteunt meerdere noodsteunpunten vanuit de crisisorganisatie. Inwoners komen daar niet.

Pilotfase 2026: JenV, VNG en Veiligheidsberaad. Scenario: langdurige stroomuitval. Minimale basis: informatievoorziening en een noodhulpmelding kunnen doen.

Daarna: een advies vóór 1 juli 2027 en een besluit over het landelijke netwerk vóór 1 augustus 2027.

Momentum: Nederland staat niet alleen

NEDERLAND

Denk vooruit. Het aandeel Nederlanders met een noodpakket steeg van 30% naar 44%, en het aantal mensen met een noodplan verdubbelde (NCTV, april 2026).

ZWEDEN

Om krisen eller kriget kommer. In november 2024 ging de brochure in 5,2 miljoen exemplaren naar alle huishoudens. Gemeenten richten trygghetspunkter in volgens een landelijke minimumstandaard.

OEKRAÏNE

Punten van onoverwinnelijkheid. In januari 2026 waren 10.676 punten operationeel, elk voor 40 tot 500 mensen, met warmte, stroom, water en internet.

DUITSLAND

Katastrophenschutz-Leuchttürme. Sinds 2015 ontwikkeld in Berlijn. Er is een landelijk logo en een dienstencatalogus, met een lokale invulling.

NIEUW-ZEELAND

Community Emergency Hubs. Gerund door bewoners, binnen 24 tot 36 uur operationeel, met een kant-en-klare hubkit en vaste rollen.

ENGELAND

Community hubs (Devon, Cornwall). Geen vooraf geselecteerde vrijwilligers nodig: met eenvoudige rolkaarten verdelen aanwezigen zelf de taken.

98%

WAAROM HET BELANGRIJK IS

Bijna iedereen wil helpen. Het gaat erom dat mensen weten hoe.

98% van de inwoners wil hulp verlenen tijdens een crisis (TNO, op basis van I&O Research 2020). Paniek is een hardnekkige mythe: mensen helpen elkaar. De belangrijkste voorwaarde is dat duidelijk is hoe zij goed en veilig kunnen helpen. Daar ligt de rol van het noodsteunpunt.

Wat de literatuur ons nu al leert.

Er is nog geen bewezen standaardmodel. In de praktijk wordt het pragmatisch opgelost, met de mensen en middelen die ter plekke zijn (NIPV, mei 2026). Wel komen dezelfde lessen steeds terug.

NIPV · INFORMATIE EN COMMUNICATIE

Inwoners willen drie dingen weten

- Wat er aan de hand is en wat het risico is.
- Wat zij zelf kunnen doen: een concreet handelingsperspectief.
- Hoe het met hun naasten gaat.

Communicatie werkt als de bron wordt vertrouwd, lokaal is, begrijpelijk en eenduidig, en als er ruimte is voor dialoog. Communiceer daarom via lokale sleutelfiguren en bestaande structuren. Kijk niet alleen naar 'zelfredzaam of niet': kwetsbaarheid hangt af van de situatie.

TNO · EERSTE HULP BIJ CRISIS

Burgerhulp is welkom, mits goed begeleid

TNO onderscheidt vijf vormen van burgerhulp. Bij langdurige crises gaat het vaak om specifieke expertise en middelen die lokaal al aanwezig zijn.

Communicatie · Materiaal · Expertise · Coördinatie · Naastenzorg

NIPV · BUITENLANDSE VOORBEELDEN

Vier lessen uit andere landen

- Sluit aan bij sociale infrastructuur: buurthuizen, scholen, bibliotheken en gebedshuizen. Daar zijn mensen al bekend.
- Mensen komen hoe dan ook in actie. Bereid u daarop voor en ondersteun initiatieven van onderop.
- Nieuwe structuren maken het complexer. Voorkom concurrentie met bestaande organisaties.
- Behoeften veranderen naarmate een crisis duurt. Blijf monitoren en bijsturen.
- Stem af wie de regie heeft en zorg voor een vast aanspreekpunt.
- Registreer helpers: wie, welke kennis en kunde, hoe moe.
- Vrijwilligers met een briefing zijn veel effectiever.
- Samenwerking en informatie delen kan gevaarlijke situaties helpen voorkomen.
- Instructies en grenzen beperken ook de aansprakelijkheid van de overheid (IFV, 2018).

BUITENLANDS VOORBEELD · NIEUW-ZEELAND

Een vaste rolstructuur, ingevuld door wie er komt.

In de regio Wellington (WREMO) runnen bewoners de Community Emergency Hubs zelf. Elke hub heeft een kit met materialen om direct te starten. Rollen worden gepakt door de mensen die zich melden. Met weinig mensen worden rollen gecombineerd; komen er meer, dan worden ze overgedragen.

- Hubcoördinator
- Publieksinformatie
- Vraag & aanbod
- Verbindingen
- Informatiecoördinatie
- Ontvangst
- Ontmoetingsruimte
- Facilitair

Groen: eerst bemensen als er weinig mensen zijn.

WAT ER IN DE HUBKIT ZIT

Handleiding, snelstartversie en lokaal responsplan

Keycords met de taken per rol op de achterkant

AM/FM-radio, portofoon en kaarten van de wijk

Posters voor bezoekers en kantoorspullen

EEN PRINCIPE DAT OPVALT

Een hub heeft geen wettelijke bevoegdheden. Alle normale wetten blijven gelden.

Tien vragen om mee te beginnen.

U hoeft niet alles tegelijk te regelen. Deze vragen helpen om in gesprek te gaan met collega's, de veiligheidsregio en partners in de wijk, en om te zien waar u nu staat.

1. **Welke plek kennen mensen al?**
   Kies een bekende plek: buurthuis, school, bibliotheek of gebedshuis. Bereikbaar, ook voor wie slecht ter been is.
2. **Wat is de basis die er altijd moet zijn?**
   Begin met de landelijke kern: informatie geven en een noodhulpmelding kunnen doorzetten. Breid daarna uit.
3. **Werkt het zonder stroom?**
   Papier, een whiteboard, een batterijradio en een vaste portofoonverbinding.
4. **Welke rollen zijn nodig, en wie opent?**
   Leg vast wie de sleutel heeft en de eerste 30 minuten trekt. Werk met vaste rollen die overdraagbaar zijn.
5. **Wie zijn de sleutelfiguren in de wijk?**
   Betrek bestaande netwerken: buurtverenigingen, kerken, zorg- en welzijnspartners, sportclubs en ondernemers. Doe dat vóór de crisis.
6. **Hoe ontvangt u spontane helpers?**
   Er komen mensen die willen helpen. Regel een registratie, een korte briefing en duidelijke grenzen: wat wel en wat niet.
7. **Wie heeft de regie?**
   Maak afspraken met de veiligheidsregio over aansturing, het coördinatiepunt, instructies voor helpers en aansprakelijkheid.
8. **Hoe houdt u het 72 uur vol?**
   Vijf rollen die continu bezet zijn, vragen al 15 diensten van 8 uur per etmaal. Plan aflossing, rust en het instromen van nieuwe helpers.
9. **Wie bereikt u niet vanzelf?**
   Breng in kaart wie lastig bereikbaar is. Werk met sleutelfiguren, de juiste taal en welzijnschecks door de wijk.
10. **Wanneer oefent u?**
    Een proefopening of doorleefsessie laat snel zien wat ontbreekt. Rotterdam (Bloemhof) oefent bijvoorbeeld al met bewoners hoe 72 uur zonder stroom eruitziet.

Liever niet bij nul beginnen?

Op basis van deze inzichten hebben wij de **Noodsteunpuntkit** samengesteld: een complete kit met materialen om een noodsteunpunt met de mensen die komen operationeel te krijgen, ook zonder stroom of internet. Eén Noodsteunpuntkit per noodsteunpunt, drie onderdelen. Zodra de materialen er zijn, kan het noodsteunpunt open; training maakt het sterker, maar is geen voorwaarde.

1 ONDERDEEL 1

De materialen

Verzegeld en compleet: om het noodsteunpunt te openen en te laten draaien, ook zonder stroom.

- Opstartkaart eerste 30 minuten
- Taakkaarten en hesjes per rol
- Vraag & Aanbod, situatiebord, rooster 72 uur

2 ONDERDEEL 2

De online Simulator

Een interactieve simulatie: het team oefent het noodsteunpunt in de browser, op laptop of tablet.

- Laat zien hoe het noodsteunpunt werkt en wie wat doet
- Ook als wervingstool: bewoners oefenen mee en gaan door naar het aanmeldformulier van de gemeente

3 ONDERDEEL 3

De online gesprekstraining

Via een persoonlijke link oefenen vrijwilligers gesprekken met virtuele bewoners die reageren op wat zij zeggen.

- Een spoedvraag, een gerucht, een bezorgde oudere
- Persoonlijk roladvies per deelnemer
- Inclusief 25 deelnemers per noodsteunpunt

€ 2.500 per noodsteunpunt, excl. btw

Vanaf 3 noodsteunpunten bij de eerste bestelling, met een gratis Oefenkit. Rekenvoorbeeld: bij één kit per 5.000 inwoners is dat **50 cent per inwoner**. Offerte, kennismaking of regionaal voorstel: **samenvoorbereiden.nl**.

Bronnen. NIPV, Projectplan landelijk project pilots noodsteunpunten (28 jan 2026) · NIPV, Snelle kennismobilisatie 1: Buitenlandse inzichten (5 mei 2026) · NIPV, Snelle kennismobilisatie 2: Informatie en communicatie (9 jul 2026) · TNO, Eerste hulp bij crisis (2024) · TNO, Eerste hulp bij watercrisis (2025) · IFV, Aansprakelijkheid bij burgerhulpverlening (2018) · WREMO, Community Emergency Hub Guide (jul 2025) · NCTV, Denk vooruit (13 apr 2026) · Regeringskansliet / MCF, Om krisen eller kriget kommer (nov 2024).